

การนำเสนอเชิงนโยบายเข้าสู่กรรมการระดับกระทรวง/ระดับเขต/ระดับกรม/ระดับจังหวัด /ระดับ
หน่วยงานต่อการพัฒนาระบบการจัดการเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

.....

ผู้รับผิดชอบ นายทัยธัช หิรัญเรือง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
กลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อมจากมลพิษ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
สรุปสาระสำคัญดังนี้

กลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม ได้พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในรูปการออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อป้องกันเหตุรำคาญ โดยการจัดทำประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดระยะห่าง และหลักเกณฑ์ในการควบคุมและป้องกัน มิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน และผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงอันเกิดจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการเพาะพันธุ์เลี้ยง และการอนุบาลสุกร เนื่องจากสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทกิจการเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ถูกร้องเรียนจากประชาชนมากที่สุด โดยหนึ่งในกิจการที่มักจะพบว่า มีการร้องเรียนในหน่วยงานและสื่อต่างๆ เป็นประจำ ได้แก่ การประกอบกิจการเลี้ยงสุกร อันเป็นผลมาจากการขาดการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมในหลายๆ ด้าน เช่น การจัดการมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย การเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของแมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค ประกอบกับสถานประกอบการจำนวนมากตั้งอยู่ใกล้ชุมชน จึงมักก่อให้เกิดปัญหาเหตุรำคาญต่อประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงและผลกระทบต่อสุขภาพผู้ปฏิบัติงานในสถานที่เลี้ยงสุกรโดยตรง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรฐานทางกฎหมายในการควบคุมดูแลสถานประกอบการเลี้ยงสุกรเป็นการเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสุขภาพประชาชนต่อไป

ขั้นตอนการเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการตามลำดับ ดังนี้

๑. เสนอคณะทำงานวิชาการ เพื่อพิจารณาร่างประกาศฯ
๒. เสนอคณะอนุกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการที่ใช้ควบคุมหรือกำกับดูแลการดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เพื่อพิจารณาร่างประกาศฯ
๓. เสนอคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายระดับอนุบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เพื่อพิจารณาร่างประกาศฯ
๔. เสนอคณะกรรมการสาธารณสุข เพื่อพิจารณาร่างประกาศฯ
๕. เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขลงนาม
๖. ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

ร่าง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง กำหนดระยะห่าง และหลักเกณฑ์ในการควบคุมและป้องกัน มิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน และผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงอันเกิดจากการประกอบกิจการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสุกร

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระยะห่าง และหลักเกณฑ์ในการควบคุมและป้องกันมลพิษ อันเกิดจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสุกร เพื่อประโยชน์ในการควบคุมสถานประกอบกิจการมิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญหรืออาจเป็นอันตราย ต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ วรรคสอง และข้อ ๒๒ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงควบคุมสถาน ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดระยะห่าง และ หลักเกณฑ์ในการควบคุมและป้องกัน มิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ของผู้ปฏิบัติงานและผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงอันเกิดจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสุกร พ.ศ.”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า สถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเภทการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสุกร

“ผู้ดำเนินการกิจการ” หมายความว่า เจ้าของ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของสถาน ประกอบกิจการนั้น

“โรงเรือน” หมายความว่า อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคา โดยภายในอาจแบ่งกันเป็นคอก สำหรับใช้เพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสุกร

“ของเสีย” หมายความว่า มูลฝอย สิ่งขับถ่ายจากสุกร ซากสุกร กากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจาก กระบวนการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสุกร

ข้อ ๔ สถานประกอบกิจการต้องตั้งอยู่ห่างจากศาสนสถาน โรงพยาบาล สถานศึกษา สถานเลี้ยง เด็ก สถานดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยพักฟื้นหรือผู้พิการ หรือสถานที่อื่นใดที่ต้องมีการคุ้มครองสุขภาพของ ประชาชนเป็นพิเศษ ดังนี้

(๑) สถานประกอบกิจการขนาดเล็กที่มีน้ำหนักรวมยวดยุคสัตว์ตั้งแต่ ๖ ถึงน้อยกว่า ๖๐ ต้องมีระยะห่างไม่ น้อยกว่า ๒๐๐ เมตร

(๒) สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักรวมหน่วยปศุสัตว์ตั้งแต่ ๖๐ ขึ้นไป ต้องมีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ เมตร

ความในวรรคแรก มิให้ใช้บังคับกับสถานประกอบกิจการที่ตั้งขึ้นก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีระบบป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและเหตุรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์ในการควบคุมและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

(๑) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะโรงเรือนและสถานที่จัดเก็บอาหารสัตว์

ผู้ดำเนินการกิจการต้องดูแลและบำรุงรักษาโรงเรือนและสถานที่จัดเก็บอาหารสัตว์ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อลดกลิ่นรบกวนและการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค ดังนี้

ก. ทำความสะอาดโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พัดลมระบายอากาศ ภาชนะและอุปกรณ์ให้อาหารและน้ำเป็นประจำ พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรการลดฝุ่นและกลิ่นภายในโรงเรือนที่เหมาะสม

ข. ดูแลรักษาพื้นโรงเรือนให้อยู่ในสภาพดี แห้งและสะอาดอยู่เสมอ ในกรณีที่เป็นพื้นคอนกรีต พื้นสแลตหรือพื้นลักษณะอื่นใดในทำนองเดียวกัน ต้องจัดเก็บกวาดมูลสุกรและเศษสิ่งตกค้างจากพื้นคอกทุกวัน และล้างทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ค. กรณีที่โรงเรือนใช้วัสดุรองพื้น ต้องบำรุงรักษาและทำการเปลี่ยนวัสดุรองพื้นตามระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อป้องกันกลิ่นรบกวนและการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

ง. กรณีที่โรงเรือนมีระบบเก็บกักมูลสัตว์ภายในโรงเรือน เช่น ส้วมน้ำ ส้วมหลุม ต้องมีการกำจัดสิ่งขับถ่ายและล้างทำความสะอาดตามระยะเวลาที่เหมาะสม

จ. ดูแลรักษาสถานที่เก็บอาหารสัตว์และวัตถุดิบอาหารสัตว์ให้อยู่ในสภาพที่สะอาด เป็นระเบียบ สามารถป้องกันแมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคและป้องกันการเสื่อมสภาพเพื่อลดกลิ่นรบกวนได้

(๓) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการของเสีย

ผู้ดำเนินการกิจการต้องจัดการของเสียด้วยวิธีการที่ถูกหลักสุขาภิบาล ตามหลักเกณฑ์พื้นฐาน ดังนี้

ก. การจัดการมูลสัตว์ ผู้ดำเนินการกิจการต้องจัดให้มีสถานที่เฉพาะสำหรับกักเก็บมูลสัตว์ที่สามารถป้องกันกลิ่นรบกวนและการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคได้

ในกรณีที่สถานประกอบกิจการมีการตากมูลสัตว์หรือการผลิตปุ๋ยหมักหรือการผลิตก๊าซชีวภาพ ต้องจัดให้มีมาตรการในการลดกลิ่นและการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคที่มีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง

ข. การจัดการซากสุกร ผู้ดำเนินการกิจการต้องทำลายซากสุกรภายใน ๒๔ ชั่วโมง หากไม่สามารถทำลายซากสุกรภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ผู้ดำเนินการกิจการต้องจัดเก็บซากสุกรในห้องเย็นที่ปิดมิดชิดก่อนนำไปกำจัด

ค. ผู้ดำเนินการกิจการต้องกำจัดซากสุกรด้วยวิธีการที่เหมาะสม ดังนี้

๑) การทำลายโดยการฝังหรือเผาให้ถูกสุขลักษณะสามารถป้องกันการปนเปื้อนน้ำใต้ดินและการเกิดมลพิษทางอากาศ

๒) การกำจัดซากในบ่อทิ้งซากหรือบ่อหมักชีวภาพ ต้องกำจัดซากสัตว์ในบ่อที่ปิดมิดชิดและมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันกลิ่น แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคได้

๓) ในกรณีที่ได้รับการอนุญาตให้นำซากสุกรออกนอกสถานประกอบกิจการ ให้ทำการจัดเก็บซากสุกรไว้ในห้องเย็นที่มีมิดชิดจนกว่าจะมีการขนถ่ายไปภายนอกสถานประกอบกิจการ

ง. การจัดการมูลฝอย ผู้ดำเนินกิจการต้องจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่เพียงพอ และถูกหลักสุขาภิบาล และต้องทำการคัดแยกมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และนำไปกำจัดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ห้ามมิให้ผู้ดำเนินกิจการนำของเสียไปทิ้งในที่หรือทางสาธารณะรวมถึงแหล่งน้ำสาธารณะ กรณีนำของเสียมาใช้ประโยชน์จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือก่อเหตุรำคาญแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง

(๔) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย

ก. จัดให้มีและบำรุงรักษาท่อหรือรางระบายน้ำเสียให้อยู่ในสภาพที่สะอาดปราศจากน้ำขังและการสะสมของมูลสุกรหรือกากตะกอน เพื่อป้องกันกลิ่นรบกวนและการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

ข. มีการบำบัดหรือการปรับปรุงคุณภาพน้ำเสียจากการประกอบกิจการ ก่อนระบายสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ก. ควบคุมดูแลสถานประกอบกิจการให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงควบคุมดูแลโรงเรือน ระบบบำบัดหรือกำจัดของเสียและน้ำเสีย มิให้มีค่าระดับความเข้มข้นของก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์และก๊าซแอมโมเนียเกินขีดจำกัดความเข้มข้นของสารเคมีอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข. จัดให้มีอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ให้เพียงพอและเหมาะสมตามลักษณะงาน ทั้งนี้ ต้องมีมาตรการในการควบคุมให้ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

ค. จัดให้มีการตรวจสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน ตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อ ๖ ผู้ดำเนินกิจการต้องดูแลมิให้สถานประกอบกิจการปล่อยมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย

ประกาศ ณ วันที่

พ.ศ.

(นายปิยะสกล สกลสัตยาทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข